

Credeți-mă, a murit frumoasă!

Trădate suntem de-astă îngrădire,
Bufoni prin creștere și nu prin fire;
Lipsite de-ale minții jocuri faste,
Ni-i scris să fim pe veșnicie proaste.

Lady Winchilsea (1700)

Mi-e inima o pasăre ce cântă,
Din cuibul din vlăstar scăldat de apă.
Mi-e inima ca mărul ce ne-ncântă
Cu ramuri pline ce de fruct se crapă.

Christina Georgina Rossetti

Am scris despre prietena mea cea mai bună, grecoaică Eleni. Pot spune grecoaică, deși era româncă, pentru că și-a petrecut copilăria și tinerețea în mediul românesc. Mă gândesc acum cum poate arăta o femeie de 60 de ani frumoasă. Dar, cu mâna pe inimă, păstrând distanța de ceea ce se numește iubire, iubirea față de ea, deci ceea ce te face să nu vezi chiar bine ce vezi, pot spune că era frumoasă. Cândva, înainte și chiar când a murit. Avea sâni androgini, coapse robuste,

atât de rotunde, de femeie făcută să nască, după cum spun zicătorile din lume, picioare ferme, grațioase, dar puternice. Când își trăgea colanții, păreau sculptate, și mersul, ah, mersul unei femei care se aventura într-o lume pe care ea o credea mereu ostilă. Îmi plăcea nespun, când era gata îmbrăcată, „pusă la punct“, cum se spune, pentru că trebuia să se înfățișeze în fața inamicului teribil, și anume viața. Avea tot ce trebuie pentru a fi veșnic câștigătoare, cu un singur punct slab. Bărbații. Îi era frică de bărbați. Pentru că toți, toți bărbații pe care ea i-a cunoscut au fost, să zic, profitori. Ea era prea deschisă, prea onestă, prea sinceră în relațiile cu bărbații. Prin comportamentul ei am fost silită să văd că această totală sinceritate nu este bună. Nu, nu trebuie să fii așa cum ești, să te livrezi bărbatului cu toate slăbiciunile tale, chiar așa cum ești.

Ah, ce înseamnă că fii îndrăgostită!...

Am asistat la viețile de îndrăgostite ale prietenelor mele. Deși se spune că îndrăgostiții se aseamănă prin trăirile lor, felul în care-și manifestă ei trăirea nu este mereu același. Una dintre prietenele mele radia de bucuria de a se simți frumoasă, dorită, asaltată de complimente și urmărită cu o admirație înflăcărată. Asta o bucura peste măsură. O altă prietenă, Eleni, se purta ca și cum cel care zicea că o iubește îi făcea o mare favoare. Avea o postură supusă, părea că orice

i-ar fi cerut el ea trebuie să facă, că a lovit-o norocul, deși i se spunea mereu că nici vorbă de așa ceva. Dimpotrivă, el o manevra ca pe o marionetă și o făcea mereu să fie ca un cățel care vrea să-i intre în voie stăpânului. Când vorbeam cu ea despre relația ei cu acest bărbat, și adesea mai era o prietenă comună cu noi, parcă o văd, lăsa ochii în farfurie, privea în jos, tăcută, dar în sinea ei parcă spunea: „Ce știți voi, fraierelor!“. Parcă deținea un secret la care noi nu puteam ajunge, orice făceam și oricât de mult doream.

Îi simțeam sufletul singuratic, simțeam că în ea se amestecau trecutul, prezentul și viitorul și că se lăsa pradă unei viituri de trăiri și gânduri doar ale ei.

La un moment dat, când era cu acest bărbat, un alt bărbat s-a îndrăgostit de ea. Ea părea indiferentă, nu arăta nici măcar minima bucurie a unei femei care se simte dorită, căreia i se fac avansuri. Părea cu totul resemnată, așezată bine în relația ei de dependență față de celălalt bărbat care nu-i ajungea nici la degetul mic, dar față de care avea un atașament de neînțeles pentru cei ce o cunoșteau. Nu are rost să încep să desfac nodul cauzelor acestui atașament. Vreau doar să spun că acest bărbat primitiv, plin de certitudini privind cunoașterea femeilor, avea un crez adânc. „Nici o femeie nu e fericită singură fără un bărbat lângă ea“, spunea el tot timpul, iar dacă auzea că vreo femeie are o problemă, că este necăjită, întreba imediat dacă are

un bărbat. Dacă nu avea, își repeta cu convingere crezul.

Ea știa cum gândește și totuși rămânea cu el. Sigur îi lega dragostea de dans. La orice oră din zi și din noapte el era gata să danseze, iar ei îi plăcea teribil dansul. Când dansa, parcă se elibera de nefericiri, spaime, griji. Cum am spus, când îi vorbeam despre despărțirea de acest bărbat, ea își compunea o figură de parcă deținea un secret. Și, până la urmă, s-a spart tăcerea ei. Odată spus, un secret nu mai este secret. Cu ochii înlăcrimați, cu amărăciune în glas, mi-a spus că nu poate concepe o altă relație pentru că „nu mai are curajul să se dezbrace în fața unui bărbat nou“. Totul era aiurea, pentru că îi știam corpul, pentru că vedeam atâtea femei urâte care erau sigure pe ele și dădeau impresia că nu au complexe. Așa că am amuțit și niciodată nu am mai spus nimic, niciodată nu am mai împins-o spre despărțire. Știam și de ce și făceam legătura între trecutul și prezentul ei, sigură că ea nu leagă două lucruri. Cu ce se lega ceea ce mi-a mărturisit ea? Voi face imediat o legătură, dar mai înainte vreau să simplific cele spuse.

Mai târziu am citit ceva care mi-a adus aminte de vorbele și de amărăciunea ei, deși ea nu mai trăia. Dar ce contează? Gândurile ies la suprafață din lumea lor haotică. Și poate mai contează și ce mi-a adus aminte de vorbele ei. Citeam într-o carte despre întâlnirea

dintre un bărbat și o femeie care în tinerețe s-au iubit năvalnic, sincer, dezinhibat.

Nu erau tineri, erau chiar foarte tineri. S-au revăzut mult mai târziu. Am pus un semn la pasajul acela din carte. Scria că ea, tânăra ce devenise femeie, îi spune lui când s-au revăzut că „nu e prea târziu“. Că „nu suntem bătrâni“. Erau, bineînțeles, singuri într-o cameră. A ei. Apoi, ea s-a ridicat de pe un scaun și și-a desfăcut halatul, lăsându-l să cadă pe podea. Vorbele ei, care au urmat, vădeau curaj, dacă mă gândesc la prietena mea Eleni. I-a spus: „Asta sunt eu. Așa am ajuns“. Iar el s-a uitat la trupul ei, care-i era în același timp familiar și nefamiliar. A urmat, în carte, ceea ce s-a întâmplat după ce el i-a privit trupul. Se așezaseră pe pat, pe întuneric, fără să se atingă. El, personajul principal, continuă cu următoarele vorbe: „Evident că oamenii de vârsta noastră, în afară de cazul în care sunt narcisiști, nu vor să le vadă nimeni trupurile“. Dar ea, femeia, a făcut primul pas.

Există însă ceva diferit față de istoria prietenei mele. Ea era tânără când bărbatul pe care-l iubea și cu care se căsătorise îi spusese acele vorbe rele, care au făcut-o să-i frică de bărbați. Dar era și o asemănare, pentru că atunci când ea mi-a mărturisit lipsa ei de curaj, era cam de vârsta femeii din carte, care s-a dezbrăcat fără nici o sfială, fără nici o frică.

Prietena mea, când mi-a spus s-o las în pace, să nu-i mai cer să răspundă avansurilor unui alt bărbat, era într-o situație psihologică complicată. În jurul ei erau trei bărbați: unul era cel cu care fusese căsătorită, al doilea era cel prezent, de care nu avea puterea să se despartă, al treilea bărbat era cel îndrăgostit de ea. Primul era trecutul, al doilea era prezentul, iar al treilea era un imposibil viitor.

Doar cel prezent era însă realitate. Primul era o amintire, iar cel de-al treilea era ceva virtual, dar improbabil. Și acum voi face legătura despre care am vorbit. Vorbele ei spuse cu amărăciune, referitoare la dezbrăcat, se legau de amintire și îi blocau viitorul sau schimbarea relației. Fostul ei bărbat, cel care era acum o amintire, pe când erau împreună, a expediat-o odată din pat, după ce el și-a dorit apropierea trupească, spunându-i cu un dispreț calm că, așa cum arată, nu ar trebui să pretindă s-o dorească vreun bărbat. Și de atunci eu cred cu tărie că ea a prins frică de privirea Bărbatului.

Cel care era îndrăgostit de ea era de departe cineva mult mai potrivit ei, minții ei. Era un bărbat frumos, plin de haz, inteligent, cultivat. Dar vorbele mele de apreciere la adresa lui, din care cu meticulozitate și plină de atenție construiam o imagine ca un castel, se loveau de încăpățânarea ei. Castelul meu era ca un castel de nisip de pe plajă pe care valurile mării îl